

Лекція. Ландшафтний дизайн: красиво, просто, ефектно

Ландшафтний дизайн – модна у наш час назва цілого комплексу робіт по впорядкуванню і озелененню території. Цей напрямок людської діяльності має досить давню історію.

Термін «ландшафтна архітектура» вперше з'явився в США приблизно 200 років тому, проте, мистецтво озеленення присадибних ділянок сягає своїм корінням далеко у глибину віків. Відомо, що вже первісні люди змінювали місця своїх стоянок в залежності від своїх потреб. Це і заклало основу появи ландшафтного дизайну в цілому і його практичної спрямованості, зокрема. В міру того, як розвивалося землеробство, зростав і загальний рівень життя людей, відкривалися нові можливості для творчого прояву. Перші сади з'явилися на території найдавніших цивілізацій в Єгипті та Стародавній Месопотамії ще в X-XV століттях до нашої ери.

Однією з найбільш відомих пам'яток садово-паркового мистецтва є легендарні «висячі сади» Семіраміди, створені у Вавилоні на території Стародавньої Месопотамії.

Ландшафтний дизайн досяг вершин свого розвитку в Стародавньому Римі. Створенню парків і садів тут приділялася величезна увага. Сади розбивалися на схилах, тому мали багаторясну структуру. Нерідко їх прикрашали скульптурами, фонтанами і різними архітектурними спорудами. Для озеленення широко використовувалися чагарники і квіткові рослини.

В період середньовіччя садівництво почало носити більш практичний характер. В садах висаджували фруктові дерева, трави, що застосовувалися в медицині. Широкого поширення набуло квітникарство.

Говорячи про історію мистецтва ландшафтного озеленення, не слід забувати і про внесок англійської садово-паркової культури в розвиток цього мистецтва. Саме Англія є засновницею пейзажного стилю у ландшафтному дизайні. Велика увага тут приділяється природності. Дерева розсаджуються групами, створюються галявини, до яких ведуть звивисті тіністі алеї, хитромудрі водоймища. В садах облаштовуються альтанки, павільйони, бельведери. Краса англійських садів і парків досі вражає нас своєю натуральністю і натхненністю.

В Україні ландшафтний дизайн як галузь має багату історію. Безліч пам'яток садово-паркового мистецтва з'являються на нашій території вже в VIII столітті — Софіївка, Олександрія, Качанівка та інші. За радянських часів про мистецтво творення ландшафту розвинулося мало. Але на сьогоднішній день ландшафтний дизайн та архітектура знову переживають період бурхливого розвитку та широкого практичного застосування. Ландшафтним дизайнерам довелося масово освоювати відносно невеликі присадибні ділянки. В Орхуському інформаційно-тренінговому центрі є безліч цікавих видань, які стануть в нагоді всім, хто цікавиться ландшафтним дизайном.

Актуальність книги: Крижанівська, Неллі Яківна. **Основи ландшафтного дизайну : підручник / Неллі Крижанівська. - К. : Ліра-К, 2009. - 217 с.,** зумовлена новою ситуацією у сфері ландшафтного проектування міських та позаміських об'єктів. Враховуючи зростаючі вимоги до підготовки фахівців у цій галузі, авторами підручника приділено велику увагу теоретичним питанням. Наведено типологію 99 об'єктів ландшафтного дизайну. Визначені основні фактори, що впливають на їх формування. Висвітлено прийоми проектування об'єктів ландшафтного дизайну. Надано рекомендації щодо створення малих садів, в тому числі, зимових садів та садів на дахах. У посібнику також розглядаються питання формування ландшафтних об'єктів у різні історичні епохи.

Як професіоналам, так і тим, хто облаштовує свою садибу, будуть цікаві книги: Шешко, Павел Славомирович. **Ландшафтний дизайн / Павел Шешко. - Минск : Современная школа, 2009. - 367 с. - (Сер."Искусство рукотворного ландшафта")** и Ивахова, Л. И. **Современный ландшафтный дизайн: иллюстрированная энциклопедия / Л. И. Ивахова, С. С. Фесюк, В. С. Самойлов ; ред. Т. Г. Авербух [и др.] ; худ. М. П. Раскосова [и др.]. - М. : Аделант, 2009. - 378 с.** Якщо ви хочете перетворити свою садибу, дачу або просто територію навколо будинку в закінчену, функціональну, зручну композицію, що тішить око, то ці книги допоможуть вам професійними порадами. В них ви знайдете цікаві факти з історії виникнення і розвитку стилів і напрямків у ландшафтному мистецтві, дізнаєтеся все про етапи складання проекту озеленення, принципи побудови ландшафтних композицій, про класифікацію квітників, їх влаштування та догляд за ними, про створення перших кам'янистих садків, про устрій рокарія і про багато іншого, що відповідає вимогам сучасного ландшафтного дизайну.

Як зробити оформлення садової ділянки вишуканим і неповторним, який стиль обрати, як проявити свою індивідуальність, - ці та багато інших питань допоможе вирішити книга: **Ландшафтний дизайн: красиво, просто, ефектно: 92 схеми устроювання приусадебного участка. - 2-е изд. - М. ; СПб. ; Нижний Новгород : Питер, 2010. - 126 с.** У ній ви знайдете 92 схеми планування саду, опис основних принципів і тенденцій в садовому дизайні, рекомендації з використання

аксесуарів і освітлення. Цікаві ідеї – сад з лазнею, затінений сад, сад на даху та інші - не залишать вас байдужими. Книгу доповнює диск з електронною енциклопедією «Квітники», яка підкаже, як правильно вибрати рослини для клумб, розкриє секрети композиції та догляду за квітниками. Детальні схеми планувань допоможуть створити прості і складні клумби, а у фотогалереї можна побачити незвичайні зразки квітників, які неодмінно надихнуть вас на створення власних оригінальних композицій. Включений до енциклопедії докладний каталог рослин (понад 500 видів!) буде цікавим як квітникарям-початківцям, так і професіоналам. Книга: **Кризмманн, Андреа. Дизайн сада и участка : клумбы и газоны, кустарники и деревья, водоемы, беседки, арки, ограды, ограждения / Андреа Кризмманн ; пер. с нем. Анны Гусаковой. - Харьков ; Белгород : Книжный Клуб семейного досуга, 2013. - 159 с. : цв. ил. — незамінне практичне керівництво з благоустрою саду. У ній ви знайдете цікаві дизайнерські рішення, що дозволяють навіть зовсім маленьку присадибну ділянку перетворити на райський куточок. Ви дізнаєтеся, як можна візуально збільшити сад, як грамотно розмістити чагарники і дерева, водойми та альтанки, доріжки і тераси, арки, огорожі і живоплоти та як правильно за ними доглядати. Повний спектр будівельних робіт, включаючи електромонтаж та водопостачання, посадку рослин, підбір садових меблів, - кожен етап облаштування саду вашої мрії продуманий до дрібниць! Книга містить більше 150 кольорових ілюстрацій.**

З книги: **Бриджуотер, Алан. Арки, лавочки, фонтаны, пруды, бордюры, дорожки и другие конструкции из кирпича / Алан Бриджуотер, Джилл Бриджуотер ; пер. с англ.: Павел Малышев. - Харьков ; Белгород : Клуб семейного досуга, 2012. - 143 с. : фото. цв., цв. ил. Ви дізнаєтеся, як завдяки свіжим дизайнерським рішенням за допомогою доступних матеріалів і технік цеглової кладки перетворити свою присадибну ділянку на казку. Проекти оригінальних споруд із цегли розписані та проілюстровані крок за кроком, тож їхнє практичне втілення не вимагатиме багато часу і зусиль.**

Термін «філософський сад» бере свій початок у Стародавніх Афінах. Так там називали упорядковані платанові, тополіні, маслинові гаї, у яких філософи усамітнювалися зі своїми учнями і проводили заняття. Так, Платон у четвертому столітті до нашої ери читав лекції, походжаючи по доріжках Академії – гаю, присвяченому улюбленцю афінян герою Академосу.

Найскромніший і невеликий філософський сад на околиці Афін належав Епікуру, багато колег навіть презирливо називали його городом. Ті «вчені» афінські сади були більше схожі на сучасні міські пейзажні парки культури і відпочинку – з павільйонами, басейнами, термами. Сьогодні ж філософськими прийнято називати більш інтимно облаштовані «ніші спокою». Але головним і незмінним залишається афінський принцип: це місце, де замислений людині можна усамітнитися, сховатися від чужого світу, зосередитися. Такі сади й садочки, приховані від сторонніх очей (щоб побути наодинці з собою, розслабитися, подивитися на небо, почитати книгу, спокійно попитувати кави, послухати спів птахів), називають також секретними, таємними садами усамітнення. У сучасному, переповненому людьми світі це місця для відновлення душевних сил та рівноваги. Як же правильно їх облаштувати? Про це Ви дізнаєтесь зі статті: **Симкович, Валентина. Стилистика цветников. Философский сад, или место уединения / Валентина Симкович // Огородник. - 2013. - С. 33-36 : кол.іл.**

У світі архітектури та дизайну екологічний напрям в будівництві і оздобленні будівель з кожним днем набуває все більшого розповсюдження. Якщо раніше територію навколо будинку обсаджували зеленню з естетичних міркувань, то сьогодні люди більше керуються міркуваннями екологічними. Поліпшення мікроклімату в наших містах і захист навколишнього середовища, підвищення якості життя – ось які цілі стоять перед нами сьогодні. Озеленення дахів та фасадів оживляє архітектуру будинку, покращує здоров'я людини і, якщо воно виконано за професійними правилами, то може слугувати також захистом для фасаду. Такого роду озеленення екологічно корисне і практично виправдане, а тому стає все більш популярним. Прекрасним зеленим островцем або квітковою клумбою може стати ваш дах в міському океані бетону, скла і металу. Жарке літо не буде докучати надмірною спекою, краса, подарована природою, буде ковтком свіжого повітря, а прогулянки можна здійснювати в піднебессі.

З майже тисячолітньою історією озеленення «п'ятого фасаду», як називають дах архітектори, Вас ознайомить стаття: **Шарлай, Мария. Зеленые крыши города: Сады на небоскребах / Мария Шарлай // Женский журнал. - 2012. - № 6. - С. 136-139.**

Як і будь-яке мистецтво, ландшафтне озеленення постійно зазнає змін. З'являється та зникає безліч стилів, але насолода, яку дає людині милування живою природою, протягом багатьох століть залишається незмінною.